VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie Duurzaamheid en Bereikbaarheid

Raadzaal

26 maart 2025

Index verslag vergadering raadscommissie Duurzaamheid en Bereikbaarheid woensdag 26 maart 2025

Algemeen

1.	Opening en vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen, toezeggingenlijst en prioriteitenagenda - Mededelingen voorzitter - Mededelingen college - Vragen naar aanleiding van de toezeggingenlijst en de prioriteitenagenda	3
3.	Vragen aan het college mb.t. portefeuilles Duurzaamheid en Bereikbaarheid	3
4.	Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen - Omgevingdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek (GR) - Stichting Goois Natuurreservaat (stichting) - Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst Gooi en Vechtstreek (onderdeel regio) - Coöperatie Parkeerservice U.A. (coöperatie) - Vitens N.V. (vennootschap)	7
5.	Beeldvorming Onderzoek zero-emissiezones in Hilversum	7
6.	Oordeelsvorming Onderzoek zero-emissiezones in Hilversum	11
7.	Beeldvorming Sturen op circulaire economie	15
8.	Oordeelsvorming Sturen op circulaire economie	17

RAADSCOMMISSIE DUURZAAMHEID EN BEREIKBAARHEID
WOENSDAG 26 MAART 2024

Locatie: Raadzaal
Voorzitter: C. Bakker
Griffier: M. Stoops

Aanwezigen bij aanvang:
fracties: Hart voor Hilversum; C. Groenendijk; D66: H.J. Lindeboom en R.H. van Grieken; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum D. Degives Más; PvdA: F.A. Lawerman; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; Fractie Durlacher: F. Garrer.
College: J.E.M.G. Göbbels en F.G.J. van Voorden, wethouders.

1. Vaststellen agenda

De **voorzitter**
- opent de commissievergadering om 20.00 uur en heet iedereen welkom;

De agenda wordt vervolgens vastgesteld.

2. Mededelingen, toezeggingenlijst en prioriteitenagenda
- **Mededelingen voorzitter**
- **Mededelingen college**
- **Vragen naar aanleiding van de toezeggingenlijst en de prioriteitenagenda**

Er zijn geen vragen en/of mededelingen.

3. Vragen aan het college m.b.t. portefeuille Duurzaamheid en Bereikbaarheid 3.06

Vragen van de SP over de woningscan in het kader van verduurzamen

Momenteel loopt er een collectieve actie in de Bloemenbuurt om woningen te scannen op mogelijkheden om te verduurzamen en om te kijken of ze eventueel in aanmerking komen voor een HIP- subsidie (Hilversums Isolatie Programma). Nu kom je alleen in aanmerking voor die subsidie als je woning energielabel D of lager heeft. Toch worden ook woningen aangeschreven en bezocht die een energielabel hoger dan D hebben. De **SP** hoort van verschillende inwoners in die buurt dat niet duidelijk wordt gecommuniceerd vooraf dat men alleen subsidie krijgt bij een woning met energielabel D of lager

1. In de brieven die bewoners krijgen wordt nergens gesproken over de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor subsidie. Pas na alle bezoeken en invullen van formulieren wordt het bewoners duidelijk dat ze niet in aanmerking komen voor subsidie bij een te hoog energielabel. Waarom kiest het college ervoor om ook deze bewoners aan te schrijven en mee te nemen in dit traject?
2. Waarom krijgen ook deze woningen meerdere bezoeken, terwijl al bekend is dat ze geen subsidie kunnen ontvangen?
3. Wat doet het college met alle gegevens die inwoners invullen?

Wethouder **Van Voorden**:
- laat weten dat de informatie dat inwoners alleen in aanmerking komen voor subsidie als hun woning een energielabel D of lager heeft incompleet is; voorwaarden zijn dat de woning energielabel D, E, F of G heeft of als tenminste op twee onderdelen geen, slechte of matige isolatie aanwezig is;
- merkt op dat niet elke woning een energielabel heeft en de gemeente ook niet over informatie daarover beschikt; een label kan tussentijds weer veranderen en is bovendien dus niet doorslaggevend; derhalve ontvangen alle bewoners het aanbod en als ze voldoen aan de voorwaarden kunnen ze deelnemen;

- vervolgt dat bewoners een brief en brochure met een toelichting op maatregelen hebben ontvangen, evenals een keuzeformulier waarmee ze zich kunnen aanmelden; in dat formulier zijn de voorwaarden van het Hilversums isolatieprogramma expliciet genoemd; als een bewoner niet weet of die aan de voorwaarden voldoet kan die dat op het formulier aangeven;
- licht toe dat het Energiedienstenbedrijf aangemelde bezoekers belt om de aanvraag door te spreken en eventueel een adviesgesprek in te plannen; als bewoners niet in aanmerking komen voor subsidie wordt dat kenbaar gemaakt; bewoners kunnen nog steeds gebruik maken van de aangeboden ontzorging, een adviesgesprek en een offerte naar keuze;
- vermeldt dat de gemeente niet beschikt over de aanmeldingen en die rechtstreeks lopen via het Energiedienstenbedrijf.

De **SP**:
- heeft een iets ander beeld dan is geschetst en vernam dat mensen worden afgewezen omdat ze niet beschikken over een energielabel D of lager; pas later is gezegd dat ze ook in aanmerking komen voor subsidie als twee onderdelen van de woning niet goed geïsoleerd zijn;
- zou het beter vinden in de brief melding te maken dat mensen misschien niet voor subsidie in aanmerking komen om te voorkomen dat zij blij met een dode mus gemaakt worden; wethouder **Van Voorden** neemt die suggestie mee, maar beide voorwaarden (energielabel D, E, F of G of op minstens op twee onderdelen geen, slechte of matige isolatie) staan duidelijk op het keuzeformulier.

Vragen van D66 en GroenLinks over het Gooisch Natuurreservaat en stichting Steun
Op dit moment is Stichting Steun verantwoordelijk voor het binnenhalen en beheren van diverse externe geldstromen en door deze te besteden aan projecten, die losstaan van het reguliere onderhoud waartoe het GNR is gehouden. De stichting Steun is een zelfstandig orgaan met een eigenstandig bestuur.
Nu bereiken **D66** en **GroenLinks** geluiden dat het bestuur van het GNR de stichting Steun zou willen opheffen, teneinde de (private) geldstromen zelf te gaan beheren. En met dit in het achterhoofd leest de bestuurlijke informatiebrief van het GNR van 8 januari 2025 opeens anders, omdat hier in vermeld wordt dat diverse fondsen op een andere manier worden samengevoegd. Zie daartoe ook het besluit van december 2024 over “reserves en fondsen” . Dat leest nog niet onmiddellijk als het opheffen van stichting Steun, maar zou daar wel een verhullende beschrijving van kunnen zijn.
Op 8 maart 2025 gaf Leon Schouten als voorzitter van Stichting Steun, bij NH Gooi Zaterdag een interview en stelt dat deze beweging in gang is gezet. Hij roept daarin tevens op om hier niet mee door te gaan. https://nhgooi.nl/gemist/fragment/135160404/nh-gooi-zaterdag-leon-schouten-overstichting-steun.mp.
D66 en GroenLinks hebben vragen over deze ontwikkeling. Wat hen betreft is het van primair belang dat de publieke gelden gescheiden blijven van de private gelden. De aparte Stichting Steun waarborgt die scheiding op dit moment. Zij hebben hierover de volgende vragen::
1. Kan de wethouder, als lid van het bestuur van het GNR, bevestigen dat het bestuur van het GNR deze beweging heeft ingezet en dus voornemens is stichting Steun op te heffen?
2. Wat vindt het bestuur van Stichting Steun van deze ontwikkeling?
3. Hoe kijkt de wethouder naar deze ontwikkeling?
4. Hoe is het bestuur van het GNR en daarmee de wethouder van plan om de gemeenteraden mee te nemen in deze wijziging in de governance van het GNR?

Wethouder **Van Voorden**:
- laat weten dat het GNR-bestuur niet het voornemen heeft uitgesproken om de Stichting Steun op te heffen; GNR heeft zich aangesloten bij de koepelorganisatie LandschappenNL, via welke organisatie zij vanaf dit jaar een geldstroom van de Nationale Postcodeloterij ontvangt, die voorheen via de Stichting Steun verliep; GNR legt voor de besteding van de particuliere geldstroom verantwoording af aan deze koepelorganisatie; gelden worden geborgd en verantwoord binnen de governance van het GNR;
- vervolgt dat door middel van het bestemmingsfonds een strikte scheiding is aangebracht tussen particulier en publiek geld; daarnaast zorgt het GNR zelf voor fondsenwerving en

donateurs, die op een vergelijkbare wijze worden geborgd, bovendien wordt verantwoording afgelegd richting particuliere geldverstrekkers via het bestuur en de gemeenteraden;
- vermeldt dat de huidige werkwijze met de Stichting Steun wel is veranderd, omdat het grootste deel van de particuliere middelen via de andere route loopt;
- merkt op dat gemeente en de Stichting Steun met elkaar in gesprek zijn over de nieuwe rol van de stichting, bijvoorbeeld over het zelfstandig werven van middelen ten gunste van het GNR;
- zegt dat het GNR-bestuur en de Stichting Steun met elkaar in gesprek zijn om te kijken hoe de toekomstige rol van de Stichting Steun vormgegeven kan worden; de intentie is niet om de stichting op te heffen;
- geeft aan dat het GNR de gemeenteraden heeft geïnformeerd over de aansluiting bij de koepelorganisatie LandschappenNL, zie informatiebrieven 24-02 en 24-03 en over de werkwijze van de bestemmingsfondsen, zie informatiebrief 24-04;
- deelt mee dat het GNR de raden meer zal informeren als meer informatie bekend is over de rol van de Stichting Steun;
- zal de gegeven antwoorden aan de stukken toevoegen.

D66:
- is het uit de stukken niet duidelijk geworden dat de rol van de Stichting Steun ten opzichte van het GNR is veranderd, zodat zij de vragen heeft gesteld; zij wil de antwoorden van de wethouder graag nalezen en kijken wat zij daarmee verder doet.

Vragen van D66 over Rijksgeld beschikbaar voor Hilversumse verkeersveiligheid
De Tijdelijke Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030, ook wel de derde tranche van de Investeringsimpuls Verkeersveiligheid is nog geopend tot 9 april 2025. Derde tranche | Tranches | Investeringsimpuls Verkeersveiligheid. Dit geld wordt beschikbaar gesteld aan de medeoverheden ter realisatie van bewezen effectieve infrastructurele maatregelen die de verkeersveiligheid bevorderen.
Er lopen in Hilversum verschillende plannen en projecten om de verkeersveiligheid te vergroten. Een bijdrage van de rijksoverheid zou deze lopende plannen (deels) kunnen financieren. Het is ook denkbaar dat de beschikbaarheid van dit budget andere, nog niet ingeplande, projecten mogelijk maakt of kan versnellen. Vandaar de volgende vragen:
1. Is het college bekend met deze investeringsimpuls?
2. Zijn er al Hilversumse maatregelen aangemeld, zoals bijvoorbeeld de rotonde Utrechtseweg en/of voor de Loosdrechtseweg?
3. Zo niet, is het college van plan nog een aanvraag in te dienen?

Wethouder **Göbbels**:
- is bekend met de investeringsimpuls; bijvoorbeeld is € 521.000,- gebruikt voor Kerkelanden en € 251.000,- voor het verlengen van de fietsstraat op de Schuttersweg; er zit nog € 634.000,- in het fonds voor Hilversum en de gemeente wil daarop in het kader van de priowegen aanspraak maken.

D66:
- informeert naar voorbeelden van de priowegen; wethouder **Göbbels** maakt uit de lijst daarvan een selectie en zal die voordragen voor subsidie.

Vragen van D66 over Flitsende handhaving 30 km/u
Sinds kort is het mogelijk om flitspalen in te zetten op wegen waar een maximum snelheid van 30 km/u geldt. Dit is de uitkomst van een succesvolle pilot in Amsterdam. Het Parket Centrale Verwerking Openbaar Ministerie (CVOM) gaat het beleid hieromtrent uitbreiden nu is gebleken dat handhaving door middel van flitspalen op 30 kilometerwegen effectief kan zijn.
In Hilversum wordt het aantal 30 kilometerwegen uitgebreid vanwege verkeersveiligheid en duurzaamheid. Maar het invoeren van een 30 kilometerweg wil helaas nog niet zeggen dat automobilisten zich automatisch aan deze snelheid houden. Handhaving door middel van flitspalen

zou daarom, ook in Hilversum, een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de door ons gestelde doelen.
Vandaar de volgende vragen:
1. Is het college bekend met het nieuwe beleid van Parket CVOM?
2. Is het college het met **D66** eens dat flitspalen op 30 kilometerwegen in Hilversum een waardevolle bijdrage zouden kunnen leveren aan verkeersveiligheid en duurzaamheid?
3. Is het college het met de fractie eens dat bijvoorbeeld de Karel Doormanlaan, de Hoge Naarderweg en de Gijsbrecht van Amstelstraat geschikte locaties zouden kunnen zijn voor flitspalen?
4. Is het college bereid om concrete stappen te ondernemen richting Parket CVOM om deze, en eventuele andere Hilversumse straten, aan te dragen als locaties voor 30 km/u flitspalen?
5. Zet de gemeente Hilversum ook in op mobiele flitspalen voor 50km/u op locaties?

.
Wethouder **Göbbels**:
- is bekend met het nieuwe beleid van het Parket CVOM;
- vindt ook dat flitspalen op 30 km-wegen waardevol zouden kunnen zijn in verband met de verkeersveiligheid;
- wil in principe de Karel Doormanlaan, de Hoge Naarderweg en de Gijsbrecht van Amstelstraat aanmerken als locaties voor flitspalen, maar wil iets breder kijken en pas daarna een selectie maken;
- beantwoordt de vragen 4 en 5 ook bevestigend; **D66** vraagt welke 50 km-wegen in beeld zijn; wethouder **Göbbels** zal daarin selectief zijn en komt in 2026 met een lijst.

Het **CDA**:
- vraagt of in plaats van flitspalen ook naar alternatieven wordt gekeken; wethouder **Göbbels** kan dat doen, maar de praktijk wijst uit dat men bij echte handhaving ook een stok achter de deur moet hebben.

Inspreker vreemd aan de orde
Mevrouw **Gnodde**:
- spreekt in over het Oosterspoorplein, welke situatie zou zijn aangepast, maar waar een verkeersdrempel en snelheidsmeter weer zijn weggehaald; daarom vraagt zij wat de gemeenteraad van de aanpassingen ter verbetering van de verkeersveiligheid aldaar vindt;
- vraagt wat het college aldaar nog aan verkeersveiligheid wil doen;
- kreeg bij het vorige inspreken de indruk dat er voor verkeersveiligheid te weinig budget beschikbaar is.

GroenLinks:
- is het bekend dat het Oosterspoorplein gevaarlijk is en daarvoor een plan is gemaakt en maatregelen zijn genomen;
- heeft begrepen dat het daar overzichtelijker en veiliger is geworden en informeert bij de inspreekster naar suggesties ter verbetering; mevrouw **Gnodde** zag dat een onveilige drempel is weggehaald, evenals een snelheidsmeter; zij vermijdt nu de plek, alhoewel het een centraal fietsknooppunt is; zij denkt niet dat er geslaagde ingrepen of interventies vanuit de gemeente zijn geweest; er gebeuren gemiddeld drie ongelukken per week en zij weet niet of het de gemeente bekend is of dat aantal minder is geworden; zij denkt dat wel, vanwege de aangepaste situatie op de Noorderweg; het blijft een zorgpunt waarover zij blijft inspreken.

Wethouder **Göbbels**:
- heeft geëxperimenteerd met een harde plastic drempel, die vanwege klachten over onveiligheid weer is verwijderd; ook is geëxperimenteerd met een stopstreep en haaientanden; er is belijning vernieuwd; de snelheidsmeter staat vaak tijdelijk op plekken als signaalwaarde, maar te overwegen is om die weer op het Oosterspoorplein te plaatsen;
- werkt aan een structurele oplossing voor Bruisend Hart.

Tweede termijn inspreekster
Mevrouw **Gnodde**:
- vindt het droevig en teleurstellend dat veel fietsers moeten wachten op het veiliger maken van een druk punt.

Wethouder **Göbbels**:
- spijt het dat de inspreekster dat zo interpreteert, omdat het college er alles aan doet om de situatie veiliger te maken; oplossingen zijn echter suboptimaal.

De **SP**:
- weet dat het college en de raad ontzettend druk met het dossier zijn geweest; er is ontzettend veel geprobeerd en nagedacht;
- staat open voor suggesties.

4. Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen 23.40
- **Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek (GR)**
- **Stichting Goois Natuurreservaat (stichting)**
- **Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst Gooi en Vechtstreek (onderdeel regio)**
- **Coöperatie Parkeerservice U.A. (coöperatie)**
- **Vitens N.V. (vennootschap)**

Er zijn geen vragen of opmerkingen.

5. Beeldvorming Onderzoek zero-emissiezones in Hilversum
Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum; C. Groenendijk; D66: R.H. van Grieken; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum D. Degives Más; PvdA: F.A. Lawerman; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; Fractie Durlacher: F. Garrer.
College: J.E.M.G. Göbbels

De **voorzitter**:
- leidt in dat het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040 een groot aantal maatregelen bevat waarmee bijgedragen wordt aan een duurzame, veilige en bereikbare stad; een van de maatregelen betreft onderzoek naar de mogelijkheden voor invoer van een of meerdere zero-emissiezones in Hilversum;
- merkt op dat afgelopen periode onderzoek is gedaan naar het Centrum en de Gijsbrecht van Amstelstraat, waarbij is gekeken naar de effecten op verkeer, milieu en ondernemers;
- constateert dat ook de opbrengsten uit de participatiebijeenkomsten met ondernemers, inwoners, organisaties en belanghebbenden zijn meegenomen; de Gijsbrecht van Amstelstraat valt daardoor af als zero-emissiezone, voor het Centrum ligt dat anders;
- geeft aan dat het college heeft besloten om de gemeenteraad een richting te vragen over het al dan niet invoeren van een zero-emissiezone in het Centrum; hierover de mening van de raad vragen past gezien het politiek gevoelige onderwerp bij de open bestuurscultuur die het college nastreeft;
- wijst erop dat het raadsbesluit is aangepast naar het invoeren van een emissiezone in het Centrum; men voor of tegen het raadsvoorstel kan stemmen.

Insprekers
De heer **Romen (sinds 1955 bewoner van de Kampstraat)**:
- heeft moeite met de zero-emissiezone, die hij met zijn camper niet meer in mag, hoewel hij die alleen privé gebruikt;
- moet na 31 december 2027, als geen ontheffing meer mogelijk is, dus op zoek naar een stalling of een werkplaats voor onderhoud;
- moet na 31 december 2027 zijn camper buiten Hilversum plaatsen om te laden en te lossen;

- heeft geen zin voor veel geld een nieuwe camper te kopen, waarbij het nog niet duidelijk is of hij met een euro6-motor het gebied in mag;
- meent dat elektrische campers er alleen nog maar in busjes beschikbaar zijn;
- wijst erop dat zijn camper in uitstekende staat is en de gemeente hem nu verplicht tot het maken van hoge kosten;
- vraagt om een definitieve ontheffing om met zijn camper naar zijn eigen garage in de Kampstraat te rijden.

Mevrouw **Den Dulk (centrummanager Hilversum en vertegenwoordiger van ondernemers in het Centrum)**
- steunt de zero-emissiezone, maar vindt het daarvoor niet het juiste moment, zodat die geen doorgang kan vinden;
- stelt dat de zone ondernemers op kosten jaagt, terwijl zero-emissievervoer te duur en niet beschikbaar is;
- stelt dat de zone problemen naar buiten verlegt;
- attendeert erop dat Hilversum een regiofunctie vervult, waardoor het Centrum en de Centrumring goed bereikbaar moeten zijn, wat te maken heeft met parkeren en lussen maken om de stad makkelijk in en uit te komen;
- is van mening dat Hilversum toegankelijk moet blijven, wat met een zero-emissiezone niet mogelijk is; men jaagt ondernemers op kosten, waardoor ze hun onderneming mogelijk moeten beëindigen;
- is van oordeel dat hubs nodig zijn, waarover gesprekken te voeren zijn; als die hubs er zijn kan men met zero emissie aan de gang;
- is van opvatting dat men ook moet zorgen voor goede parkeergelegenheid voor bezoekers;
- vraagt om uitstel van de zero-emissiezone;
- is van oordeel dat de zero-emissiezone het ondernemerschap killt.

Mevrouw **Kamer (marktcommissie en markthandelaar):**
- vindt het voor marktondernemers niet haalbaar om een elektrisch voertuig aan te schaffen;
- is bang dat de zero-emissiezone ertoe zal leiden dat marktmensen niet meer naar de warenmarkt in Hilversum zullen komen;
- wijst erop dat elektrische voorzieningen niet op het marktterrein aanwezig zijn en in de eerste jaren nog niet beschikbaar zullen zijn;
- attendeert erop dat er ook nog geen oplossing is voor vrachtauto's met een laadklep en koelmotoren;
- stelt dat marktondernemers bij een zero-emissiezone een ontheffing moeten krijgen.

De heer **Sjouwerman**:
- schetst de toekomst van de Markt en het Centrum met het verdwijnen van de warenmarkt en de leegloop van het centrum; zijn tienduizend klanten moeten dan naar de dure supermarkt;
- brengt naar voren dat zijn bedrijf 125 jaar bestaat en 20 man personeel heeft en onmogelijk aan de zero-emissiezone kan voldoen met 4 vrachtauto's en 1 bestelauto, die aan investering meer dan € 1 miljoen kosten;
- wijst op leegloop van de Amsterdamse markten door zero-emissiezones;
- vindt het niet uit te leggen dat men met een dieselauto niet enkele honderden meters het Centrum van Hilversum kan inrijden;
- wijst erop dat de transportvakbond 47% aan faillissementen verwacht door de zero-emissiezones;
- is van mening dat sprake is van concurrentievervalsing, omdat in Laren en het Gooi marktmensen met dieselauto's kunnen doorrijden.

De **SP**:
- vraagt wanneer een zero-emissiezone volgens de centrummanager wel zal lukken; mevrouw **Den Dulk** denkt dat daarvoor nog een heel lange weg te gaan is, omdat er geen elektrische

vrachtwagens, stroomvoorziening en hubs zijn; eerst moet men dus aan de voorkant gaan werken; men zou eerst moeten kijken wat er wel kan.

De **ChristenUnie**:
- is benieuwd of mevrouw Kamer en de heer Romen op de hoogte zijn van ontheffingsmogelijkheden voor campers en vrachtwagens; mevrouw **Kamer** weet dat er ontheffingen zijn voor vrachtwagens van zes jaar oud en jonger; veel van haar collega's rijden in oudere auto's; haar auto gaat nog jaren mee en een investering is bij haar niet terug te verdienen; de heer **Romen** antwoordt dat een ontheffing voor zijn camper maar geldt tot 31 december 2027.

D66:
- informeert naar de leeftijd van het wagenpark van de heer Sjouwerman; de heer **Sjouwerman** rijdt met sommige vrachtauto's 10.000 km per jaar; nu rijdt hij inderdaad met oud materiaal en euro6-diesels; een investering is echter niet haalbaar meer en zou hem doen laten stoppen; de benodigde geschikte auto's zijn er momenteel ook nog niet;
- vraagt of een eventueel te vernieuwen auto wel elektrisch zou moeten zijn; de heer **Sjouwerman** zou dan zijn zaak voor 75% moeten verkleinen en twintig man personeel ontslaan; een elektrische vrachtauto kost namelijk vier keer zoveel als een dieselvrachtwagen.

Hart voor Hilversum:
- informeert naar het verschil tussen de investering in een normale nieuwe auto of een emissievrije nieuwe auto; mevrouw **Kamer** antwoordt dat het verschil € 300.000,- bedraagt.

GroenLinks:
- wijst op de landelijke afspraken met vijftien gemeenten die in 2025 zero-emissiezones invoeren; de landelijke marktorganisatie maakt zich sterk voor voldoen aan normen in 2035 en de fractie vraagt of er voldoende tijd is om zich daarop voor te bereiden; mevrouw **Kamer** moet dan over stroom beschikken voor laadkleppen en koelmotororen, welke voorzieningen er nog niet zijn; die situatie lijkt haar ook binnen vijf jaar nog niet haalbaar;
- gaat uit van goede voorzieningen voor 2035; mevrouw **Kamer** wil dan in 2035 beslissen of al dan niet zero emissie mogelijk is.

De **ChristenUnie**:
- vraagt waarom de geprobeerde distributiehubs zijn gestrand; mevrouw **Den Dulk** weet dat de gesprekken daartoe met het Centrum en de wethouder zijn gestrand; de gemeente zou voorzieningen moeten bekostigen; eerst moet men bezien welke voorzieningen te treffen zijn alvorens een zero-emissiezone door te voeren.

Beeldvormende vragen commissie
Het **CDA**:
- wil weten of negatieve ervaringen van ondernemers uit andere steden, waar al een zero-emissiezone is ingevoerd, bij het maken van het voorliggende voorstel zijn meegenomen; wethouder **Göbbels** stelt dat daartoe de implementatie van zero-emissiezones nog te kort geleden is;
- vraagt of de wethouder die negatieve ervaringen heeft gemist; wethouder **Göbbels** moet nog van ervaringen kennis nemen en de rijksoverheid heeft ook nog een evaluatie aangekondigd.

Fractie Durlacher:
- informeert naar het doel van de zero-emissiezone, omdat de doelen duurzaam, veilig en bereikbaar niet haalbaar lijken te zijn; wethouder **Göbbels** wijst op het doel de leefkwaliteit te bevorderen voor de Hilversummers, door bijvoorbeeld een CO2-reductie van 3,4 kiloton, wat ongeveer gelijk staat aan de opname van 130.000 bomen; het gaat om een reductie van roet van 35%, een stikstofdioxidereductie van 30% en een fijnstofreductie van 2% tot 9%.

- het **CDA** vraagt of de reductie van 3,4 kiloton CO2 uit een op Hilversum gericht onderzoek komt en of de ontheffingen daarin zijn meegerekend ; wethouder **Göbbels** weet niet of de ontheffingen daarin zijn meegerekend; het was geen specifiek Hilversums onderzoek, maar wel een afgeleide die ook voor Hilversum representatief is;
- de **PvdA** lijkt de CO2-reductie van 3,4 kiloton meer op een verplaatsing dan een reductie, omdat weggaande auto's ergens anders zullen rijden; de fractie vraagt of dat klopt; wethouder **Göbbels** is geïnformeerd dat dat niet klopt;
- de **PvdA** wil daarop graag een toezegging hebben dat het gaat om een mondiale, landelijke of Europese reductie gaat; wethouder **Göbbels** zegt een motivatie van die 3,4 kiloton toe;

Democraten Hilversum:
- vraagt of het college openstaat voor doorschuiven van de zero-emissiezone naar 2030 als ook de Centrumring wordt verlegd; wethouder **Göbbels** zal alle signalen vanuit de commissie meenemen en ook naar andere signalen luisteren.

GroenLinks:
- vraagt of Hilversum meegaat in de landelijke regelgeving van uitzonderingen, zoals dat een euro6-bakwagen tot 2029 mag rijden; wethouder **Göbbels** bevestigt dat.

De **SP**:
- informeert of nog meer onderwerpen een vrije kwestie in het kader van de nieuwe bestuurscultuur zullen worden; wethouder **Göbbels** wijst op verschillende meningen over het onderwerp binnen het college; daarom presenteert het college aan de raad de plussen en minnen van het voorstel, waarop de raad kan zeggen de invoering wel of niet te willen;
  - **D66** wijst op het vermelde in het voorstel dat het college het voorstel aan de raad voorlegt in het kader van de nieuwe bestuurscultuur en dat het een zeer zwaarwegend onderwerp is; wethouder **Göbbels** vindt dat een aanvullende uitleg; als men een open bestuurscultuur wil hanteren is dit het moment om dat te doen;
  - **D66** vraagt of de raad hierdoor tot een conclusie kan komen die gevolgen voor het college kan hebben; wethouder **Göbbels** zegt van niet, omdat de collegeleden democraten zijn.

De **ChristenUnie**:
- vraagt of het nog op te stellen uitvoeringsplan alleen over de zero-emissiezone gaat, of ook over de randvoorwaarden zoals realisatie van laadinfrastructuur en distributiehubs; wethouder **Göbbels** zal daarin alle aspecten meenemen en stelt dat hubs niet randvoorwaardelijk zijn; bij toevoegen van volume zou de hub ook te realiseren zijn.
  - **Hart voor Hilversum** informeert wie de trekkende rol heeft bij hubs; wethouder **Göbbels** onderzoekt potentieel geschikte locaties en voert daarna een gesprek met ondernemers;
  - **Fractie Durlacher** informeert wanneer dat onderzoek zal plaatsvinden en er duidelijkheid komt over de locaties van de hubs; wethouder **Göbbels** antwoordt dat het onderzoek al gaande is en de uitkomsten aan het einde van het jaar te verwachten zijn;
  - **Democraten Hilversum** vraagt of het uitvoeringsplan ook aan de raad wordt voorgelegd; wethouder **Göbbels** doet dat in principe niet vanwege een collegebevoegdheid, maar een beeldvormende sessie kan daarover eventueel wel worden georganiseerd;
  - de **VVD** vraagt of de capaciteit van hubs voldoende zal zijn om het centrum te bevoorraden; wethouder **Göbbels** kan die vraag beantwoorden als er een uitkomst is over het onderzoek waar de hubs kunnen komen.

Het **CDA**:

- informeert welke impact de wethouder verwacht van netcongestie op de uitvoerbaarheid van de zero-emissiezone; wethouder **Göbbels** vernam van TenneT dat op dit gebied geen problemen te verwachten zijn;
- verbaast dat antwoord;
    - **Fractie Durlacher** vraagt of TenneT dat ook kan garanderen; wethouder **Göbbels** kan namens TenneT geen garanties geven.

6. Oordeelsvorming Onderzoek zero-emissiezones in Hilversum

Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum; C. Groenendijk; D66: R.H. van Grieken; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: mw. J.F. van Exel-van Dijk; Democraten Hilversum D. Degives Más; PvdA: F.A. Lawerman; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; Fractie Durlacher: F. Garrer.
College: J.E.M.G. Göbbels

De **voorzitter**:
- merkt op dat de raad wordt voorgesteld de zero-emissiezone Centrum Hilversum in te voeren in het centrumgebied binnen de (verlegde) Centrumring per 1 augustus 2027 en het college opdracht te geven tot het opstellen en implementeren van het Uitvoeringsplan zero-emissiezone Centrum Hilversum.

De **VVD**:
- vindt dat het voorstel heel veel minnen en weinig plusjes kent;
- meent dat men daarmee ondernemers de nek omdraait, tenzij er veel ontheffingen worden gegeven, wat leidt tot een grote papierwinkel;
- wijst op de nog niet verkrijgbare emissieloze vervoermiddelen, die ook nog heel duur zijn;
- stelt dat de raad al behoorlijk onder druk staat via het parkeerbeleid, zodat men een emissiezone zeker nu niet erbij kan hebben.

GroenLinks:
- is in beginsel groot voorstander van zero-emissiezones daar waar het kan, mits voorzieningen en de infrastructuur goed geregeld zijn; brancheorganisaties zijn in meerderheid ook daarvoor; ondernemers zijn dat echter niet;
- voelt dat de commissie in meerderheid neigt naar het niet invoeren van zero-emissiezones;
- zet liever kleinere stappen in de juiste richting naar een schone leefomgeving, bijvoorbeeld naar een geluidsgeringe zone;
- noemt het belangrijk duidelijkheid te geven over invoering in 2030 of 2035, om ondernemers de juiste keuzen te kunnen laten maken;
- wijst erop dat meer dan de helft van het verkeer in het centrum doorgaand verkeer is.

Democraten Hilversum:
- wijst op de positieve effecten van een zero-emissiezone voor bewoners op het gebied van luchtkwaliteit, geluid en klimaat;
- bestempelt de teneur van participatiebijeenkomsten als neutraal: positief onder inwoners, maar negatief bij ondernemers, die veel zorgen hebben over vooral de praktische gevolgen van het voorstel; zij moeten overstappen op emissievrije voertuigen als zij in de emissievrije zone willen rijden;
- constateert dezelfde overgangsproblemen in gemeenten die zero-emissiezones hebben ingevoerd;
- meent dat faciliterend beleid nodig is, zoals uitzonderingsregels, vrijstellingen en financieringsmogelijkheden, wat waarschijnlijk niet genoeg zal zijn;
- is al met al niet tegen een zero-emissiezone in het Centrum, maar het voorstel is misschien nu te prematuur; uitstel tot 2030 of een ander jaartal klinkt logischer.

Fractie Durlacher:

- stelt dat fijnstof alleen maar meer wordt bij elektrische voertuigen door een hogere druk op de banden en een grotere aandrijfkracht;
- concludeert dat men voor een discutabele winst regels en verboden maakt, met enorme gevolgen voor ondernemers en bewoners voor hoge kosten;
- voorziet veel administratieve rompslomp om regels te handhaven, hetgeen zij belachelijk noemt;
- vindt een zero-emissiezone voor hardwerkende ondernemers na corona een trap na geven;
- is daar dan ook op tegen;
- ziet in een TNO-rapport staan dat sprake is van verplaatsing van CO2, dat grotendeels in de regio wordt uitgestoten.

Het **CDA**:
- vindt het tempo en de timing van de maatregel niet kloppen en stelt dat de motivatie heel weinig overtuigt;
- stelt dat nu de beslissing nemen overeenkomt met het kind met het badwater weggooien, nu de lokale economie net is bekomen van corona en het nieuwe parkeerbeleid; een volgende klap kunnen ondernemers niet overleven; daardoor gaat het ten koste van de bedrijvigheid, levendigheid en voorzieningenniveau van het centrum;
- ziet in de stukken veel voordelen, die niet altijd even goed zijn onderbouwd en niet altijd waar zijn; daarnaast zijn er veel nadelen, vrijstellingen, ontheffingen en uitzonderingen;
- lijkt te concluderen dat de basis nog niet op orde is;
- constateert dat elektrische voertuigen kostbaar en niet altijd beschikbaar zijn, terwijl netcongestie een serieus probleem is;
- ziet in steden als Amsterdam en Den Haag boycots, faillissementen en afhakende vaklui door zero-emissiezones;
- wil daarom nog even wachten met het invoeren van een zero-emissiezone.

Hart voor Hilversum:
- concludeert dat een zero-emissiezone geen isolerende maatregel mag zijn;
- is van mening dat het invoeren van zo'n zone in het Centrum nu niet aan de orde is en wil de belangen van ondernemers en inwoners niet uit het oog verliezen;
- stelt dat het beleid rekening moet houden met de impact op het dagelijks leven van de mensen die van het Centrum afhankelijk zijn;
- wil kiezen voor ambitieus, realistisch, zorgvuldig en praktisch haalbaar beleid en daarom geen zero-emissiezone invoeren;
- wenst eerst te laten starten met campagnes over alternatieven voor het gebruik van de auto;
- vraagt er eerst voor te zorgen dat goederenhubs een succes zijn;
- praat graag verder over andere maatregelen.

De **ChristenUnie**:
- is groot voorstander van een emissievrije zone, maar niet op dit moment, omdat de effectiviteit onvoldoende is onderzocht en in verband met de samenhang met andere maatregelen;
- vindt over de CO2-reductie van 3,4 kiloton geen duidelijke vertaling naar Hilversum en is het daarnaast onduidelijk hoe die zich verhoudt tot andere emissies en andere maatregelen, zoals invoeren van een 30 km-zone of het realiseren van een autoluw centrum;
- vindt invoering alleen mogelijk als randvoorwaarden goed op orde zijn; dat is pas mogelijk bij een goede laadinfrastructuur en goede alternatieven, zoals een schone en efficiënte stadsdistributie, maar ook een subsidieregeling voor elektrische bedrijfsauto's;
- concludeert dat Hilversum nog niet klaar is voor een zero-emissiezone;
- ziet graag een breder onderzoek naar hoe emissiereductie voor het Centrum, inclusief de Centrumring, mogelijk is, maar ook voor heel Hilversum, zoals de Diependaalselaan en de Johannes Geradtsweg.

D66:
- erkent een probleem met CO2-uitstoot, stikstof en klimaat te hebben;

- wijst op het Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie, waarin 38 keer de zero-emissiezone is genoemd die er in 2027 zou moeten komen; daarop zouden ondernemers plannen moeten maken; dat nu niet doen doet geen recht aan twee jaar terug genomen beslissingen;
- roept de collega's op om te bespreken welke stappen te zetten zijn op weg naar zero-emissiezones.

De **SP**:
- verbaasde het dat het onderwerp zwaarwegend wordt gevonden;
- wil ook graag schone lucht en minder CO2-uitstoot, maar is daar op deze manier geen voorstander van;
- vindt de nadelen van een zero-emissiezone voor ondernemers veel te groot en wil eerst met hen laten overleggen wat wel mogelijk is;
- is ontzettend tegen een zero-emissiezone en wil eerst de grote vervuilers aanpakken;
- stemt tegen het voorliggende voorstel en kijkt uit naar voorstellen van D66, de ChristenUnie en GroenLinks om iets aan schone lucht te doen.

De **PvdA**:
- is voor de energietransitie en een groene partij;
- maakt zich zorgen om het klimaat en wil verschil maken waar dat mogelijk is;
- is ook pragmatisch en vindt dat er op het gebied van klimaat al te veel symboolpolitiek bestaat;
- vindt het voorliggende besluit lastig en te zwart-wit, wat enerzijds niets doen is en anderzijds zeer strenge regels op korte termijn opleggen aan ondernemers, die te weinig tijd krijgen om een nieuwe aanschaf te doen;
- wijst erop dat er geen zicht is op de snelle komst van een logistieke hub, waarmee men een probleem creëert;
- is de reductie niet duidelijk;
- wil de energietransitie niet met dwang, maar met draagvlak realiseren en werken aan alternatieven, zodat de lusten en lasten van de energietransitie eerlijk worden verdeeld.

Debat
D66:
- vraagt of het CDA evenals de fractie vindt dat het Uitvoeringsplan mobiliteitsvisie leidraad voor beleid zou moeten zijn, waarin staat een zero-emissiezone te gaan invoeren; het **CDA** meent dat dat destijds aansloot bij landelijke afspraken die volgens haar zijn veranderd;
- herinnert aan de gemaakte afspraak om in 2027 een emissievrije zone in te voeren; het **CDA** zei daarover destijds beter ten halve te keren dan ten hele te dwalen;
    - de **VVD** meent dat er nooit de intentie was om zomaar zonder onderzoek een zero-emissiezone in te voeren; opschrijven dat men een zero-emissiezone invoert wil niet zeggen dat zomaar rücksichtslos te gaan doen; **D66** wijst erop dat er ook ondernemers zijn die daarop wel hebben geanticipeerd en vindt dat de raad daarom op zijn minst een beweging richting zero-emissiezone zou moeten maken; de **VVD** vindt dat een goed punt, maar het Uitvoeringsplan mobiliteitsvisie vermeldt de doorstroming op de Centrumring te verbeteren, waarnaar naar haar mening eerst moet worden gekeken;
    - de **ChristenUnie** sluit zich daarbij aan en vindt het Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie een samenhangend geheel, inclusief hubs, waar niet zomaar één maatregel uit kan worden gehaald.

De **SP**:
- meent dat het CDA ook akkoord is gegaan met het invoeren van het parkeerbeleid, waarvan ondernemers last zouden hebben; het **CDA** stelt dat de raad dat heeft besloten;
- vraagt of het CDA het parkeerbeleid terug wil draaien; het **CDA** kent de SP als een partij waarmee zij goed zaken kan doen;

- vraagt of de VVD het parkeerbeleid wil gaan terugdraaien; de **VVD** heeft daarvoor gestemd, maar heeft het college opdracht gegeven om weeffouten op te lossen; zij staat achter de basis van het parkeerbeleid en al het andere kan men eventueel veranderen.

D66:
- vraagt of is af te spreken dat een nieuwe auto voor een ondernemer per 1 januari 2027 wel met zero-emissie zou moeten zijn; **Hart voor Hilversum** wijst erop dat een elektrisch voertuig vier maal zoveel kost als een dieselvoertuig en wil eerst de evaluatie afwachten;
    - de **VVD** vindt dat voorstel ingewikkeld en stelt dat men zo'n regel beter landelijk of Europees kan aanpakken;
- zou het teleurstellend vinden niets te doen, terwijl allen erkennen dat er een probleem is;
    - **Fractie Durlacher** gaat ook niet stilzitten, gezien de toezegging van de wethouder onderzoek naar hubs te gaan doen;
    - **Democraten Hilversum** vraagt of D66 aan het indienen van een amendement denkt; **D66** denkt in plaats daarvan aan een motie die opdraagt om iets te doen, bijvoorbeeld om een grotere vaart achter hubs te zetten; de **VVD** denkt dat er al veel gebeurt, zoals een maximumsnelheid invoeren van 30 km per uur op de ring; een zero-emissiezone kan men over vier jaar nogmaals onderzoeken;
    - **GroenLinks** zou het betreuren helemaal niets te doen en voelt voor een motie over een breder onderzoek naar emissiereductie;
    - **Fractie Durlacher** is het eens om te kijken naar oplossingen, maar tekent daarbij aan meer te voelen voor faciliteren in plaats van het verbieden van bepaalde zaken;
    - de **VVD** vraagt naar de bereidheid onderzoek te doen naar CO2- en fijnstofreductie als het verkeer over de Centrumring doorrijdt; **GroenLinks** verklaart zich daartoe bereid en vindt het voor heel Hilversum belangrijk dat de luchtkwaliteit verbetert; het Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie gaat ook over heel Hilversum
    - de **SP** is daarvoor ook te porren;
    - de **PvdA** wil zeker kijken naar alternatieven en werkt graag mee aan een motie;
    - het **CDA** vindt het belangrijk dat ondernemers duidelijkheid krijgen, vanwege betrouwbaarheid van bestuur; **D66** meent dat er ook ondernemers zijn die al hebben geïnvesteerd en die het debat vanavond ook niet van een betrouwbaar bestuur vinden getuigen; de **VVD** en het **CDA** zijn benieuwd of er al voorbeelden te noemen zijn van ondernemers die hun wagenpark al hebben geëlektrificeerd; **D66** gaat die uitdaging graag aan en erkent dat een ondernemer uiteindelijk graag duidelijkheid wil hebben; een voorbeeld van ondernemers die hun wagenpark al hebben geëlektrificeerd heeft zij nu niet paraat, maar zij gaat daarnaar op zoek;
    - de **PvdA** en de **ChristenUnie** spreken zich tegen het raadsvoorstel uit, maar zijn wel voor emissiereductie.

Tweede termijn insprekers
De heer **Romen**:
- heeft zijn idee bevestigd gezien dat het te vroeg is om een zero-emissiezone in te voeren, gezien een bedrag viermaal zo hoog dan de prijs van een diesel om een nieuwe elektrische auto te kopen;
- vraagt of hij voor zijn camper een permanente ontheffing kan krijgen.

Mevrouw **Den Dulk**:
- hoort dat men teruggaat naar de tekentafel en is blij dat een grote meerderheid van de partijen tegen een zero-emissiezone is; bij eventueel toepassen daarvan zou dat voor de hele gemeente moeten gelden;
- wil gezamenlijk kijken naar oplossingen en de ondernemer daarin laten meenemen;
- vindt een vervolg nodig, maar men heeft nog een heel lange weg te gaan.

Mevrouw **Kamer**:
- verneemt dat er nog heel veel onderzoeken moeten komen;

- wil weten wat autoluwheid voor het centrum gaat doen;
- meent dat een 30 km-zone voor het centrum eerst onderzocht moet worden.

De heer **Sjouwerman**:
- slaapt na de bespreking van vanavond iets rustiger.

Advisering aan de raad
De **VVD**, **Hart voor Hilversum** en het **CDA** adviseren negatief zonder debat.

De **SP** adviseert negatief zonder debat, maar met debat ingeval van ingediende moties.

De **ChristenUnie**, **Democraten Hilversum** en **Fractie Durlacher** adviseren negatief zonder debat en denken graag mee over een motie.

De **PvdA** adviseert negatief en met debat, afhankelijk van moties.

GroenLinks adviseert negatief en kondigt een motie aan.

D66 maakt een voorbehoud en wil alleen debat overeen motie.

7. Beeldvorming Sturen op circulaire economie
Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum; C. Groenendijk; D66: H.J. Lindeboom; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: T.J. van der Meulen; Democraten Hilversum D. Degives Más; PvdA: F.A. Lawerman; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; Fractie Durlacher: F. Garrer. College: F.G.J. Voorink, wethouder.

De **voorzitter**:
- vat samen dat het doel van de bespreking is in hoeverre de raad behoefte heeft aan een helder kader met duidelijke doelen en uitgangspunten voor het streven naar een circulaire economie en welke fracties in dezen willen meewerken aan een motie of raadsvoorstel.

De **ChristenUnie**:
- leidt het voorstel in;
- deelt mee dat een circulaire economie een economie is waarin men efficiënt met grondstoffen omgaat, die zoveel mogelijk hergebruikt en afval en verbranding zoveel mogelijk voorkomt; dat is goed voor het milieu en het klimaat en vanwege het schaarser worden van grondstoffen; zij heeft het commissievoorstel opgesteld om te horen of de commissie zich hierin herkent;
- wil meer werken aan zelfvoorzienendheid, waarmee tegelijk de milieubelasting te verminderen is;
- constateert dat Hilversum al mooie stappen zet op het gebied van circulariteit, maar vraagt zich af of de goede dingen worden gedaan; volgens het Planbureau voor de Leefomgeving is dat niet het geval; er zijn namelijk geen heldere doelen en uitgangspunten vastgesteld, waaraan activiteiten en resultaten te staven zijn, waardoor de raad zijn kaderstellende en controlerende rol niet goed kan spelen;
- heeft daarom het commissievoorstel opgesteld;
- dankt de ambtelijke organisatie voor de steun bij het opstellen van het commissievoorstel;
- zou het college kunnen vragen om te werken aan doelen en uitgangspunten, waarmee de komende jaren de ontwikkeling naar een circulaire economie te stimuleren is;
- merkt op dat men zich zou kunnen richten op de vier doelgroepen bestaande uit inwoners, bedrijven, organisaties en de gemeente zelf, bijvoorbeeld als uitwerking van het programmaplan duurzaamheid onder de omgevingsvisie.

De **SP**:

- vraagt de ChristenUnie een voorbeeld te noemen waar de raad een kader mist om het beter te doen; de **ChristenUnie** zou een kader vinden hoeveel men wil circulair wil inkopen; vooraf kan men bij opdrachten meegeven een aantal procent circulair te zijn.

GroenLinks:
- informeert waar de ChristenUnie heldere kaders en uitgangspunten wil laten landen, bijvoorbeeld in een economische visie; de **ChristenUnie** is niet degene om dat te zeggen en denkt dat het college dat beter kan bepalen, zoals het programmaplan onder de omgevingsvisie; het zou mooi zijn als daartoe een hoofdlijnennotitie komt, die de raad eerst kan vaststellen;
- vindt het belangrijk dat het gaat bruisen en dat te stimuleren, zoals reparatiecafés; die zijn lastig in procenten of prestaties te vatten; het gaat er meer om als gemeente te inspireren en te ondersteunen; de **ChristenUnie** deelt dat; men kan meetbare en minder meetbare indicatoren nemen.

D66:
- vraagt of de gemeente over een meetlat beschikt waarmee zij kan bepalen hoe ver men is; wethouder **Voorink** beschikt daarover niet; momenteel gaat het nog om kleine initiatieven en voorbeelden, die nog niet te meten zijn;
- informeert of versnellen nodig is of dat men tevreden kan zijn waar men staat; wethouder **Voorink** stelt dat men altijd meer kan doen, maar van beleid wordt men niet meer circulair; de grootste verandering ligt bij inwoners, organisaties en bedrijven; de gemeente kan het goede voorbeeld geven, maar uiteindelijk moeten inwoners keuzes maken; men kan altijd meer doen, maar dat is ook een kwestie van prioriteiten en budgetten.

GroenLinks:
- vraagt of de ChristenUnie de indruk heeft dat Hilversum meer doet dan andere gemeenten; de **ChristenUnie** durft te stellen dat Hilversum het goed doet, maar dat is niet dankzij de gemeenteraad, zodat zij het onderwerp heeft geagendeerd; de ontwikkeling is echter belangrijk genoeg om een stapje extra te zetten; zij vraagt waarom slechts 30% circulaire inkopen wordt gevraagd, terwijl meer mogelijk is.

Fractie Durlacher:
- vraagt hoe doelen zonder te kunnen meten haalbaar kunnen worden; de **ChristenUnie** ontkent dat niets te meten is, men kan meten waar circulariteit in opdrachten mee te geven is; ook meetbaar is of uitgangspunten goed in projecten worden meegenomen; ook is het mogelijk dankzij definities over primair, secundair en biobased materiaal metingen te doen.

Het **CDA**:
- vraagt wat volgens de ChristenUnie in de invloedssfeer van de gemeente ligt om een circulaire economie te realiseren; de **ChristenUnie** kan inkoop circulair uitvragen en bewoners stimuleren om duurzaam te doen; men kan circulair en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap meer stimuleren.

GroenLinks:
- informeert naar een sneak preview van de economische visie; wethouder **Voorink** kan die nog niet geven; die visie heeft zes pijlers en gaat erover wat de gemeente samen met het bedrijfsleven voor elkaar kan krijgen; het gaat vooral om inspireren en kennisoverdracht; onderwijs is ook belangrijk, evenals zorgen dat de arbeidsmarkt goed aansluit op de economie van de toekomst, waarover met het ROC kan worden gesproken.

D66:
- herinnert aan een aangenomen motie uit 2022 van de ChristenUnie en D66 over circulair inkopen en circulaire bouwactiviteiten en vraagt of men naar zoiets op zoek moet voor de

vervolgdiscussie; de **ChristenUnie** wil die motie over circulaire uitgangspunten ook graag ergens terugzien, maar vastleggen van die principes is nog niet gebeurd;
- herinnert aan de discussie over de boekhoudkundige waarde van reststoffen, waarmee wellicht iets mogelijk is.

8. Oordeelsvorming Sturen op circulaire economie

Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum; C. Groenendijk; D66: H.J. Lindeboom; VVD: H.H. Fennema; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: T.J. van der Meulen; Democraten Hilversum D. Degives Más; PvdA: F.A. Lawerman; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; Fractie Durlacher: F. Garrer. College: F.G.J. Voorink.

Democraten Hilversum:
- zegt dank voor agendering van het onderwerp, omdat het belangrijk is dat doelen en uitgangspunten duidelijk uiteen zijn gezet, omdat de raad anders moeilijker zijn kaderstellende en controlerende rol kan uitoefenen; het gaat vooral om kwantificeerbare doelen en er gebeurt al heel veel;
- onderschrijft de argumenten voor een circulaire economie en is bereid om mee te werken om te komen tot een goed een haalbaar kaderstellend plan.

GroenLinks:
- wil circulariteit in het bewustzijn van bewoners en bedrijven laten groeien;
- wil bij alle opdrachten circulariteit goed borgen en in de gaten houden;
- wenst bij het college goed aangehaakt te blijven bij wat er gebeurt op dit terrein.

De **VVD**:
- ondersteunt de doelen en dankt de ChristenUnie voor het initiatiefvoorstel;
- denkt niet het onderwerp te moeten vervatten in los beleid, omdat het overal al in zit;
- wil geen heel harde normen, cijfers en doelen stellen en is daarmee terughoudend, omdat de gemeente zichzelf daarmee in de voet schiet;

De **PvdA**:
- sluit zich aan bij GroenLinks en deels bij de VVD qua cijfers;
- wenst Hilversummers te stimuleren om dingen te recyclen en te hergebruiken.

De **SP**:
- zegt de ChristenUnie dank voor het voorstel;
- is erg voor circulaire economie;
- wil niet helpen met het stellen van kaders, omdat daartoe bij haar de expertise en tijd ontbreken;
- vindt het initiatief wel goed en ondersteunt dat.

D66:
- is erg voor circulaire economie;
- wil een prioriteitsgevoel krijgen door te bepalen hoe ver de gemeente al is;
- werkt graag mee aan uitgangspunten en te stellen doelen.

Het **CDA**:
- zegt dank voor agendering van het onderwerp;
- is bereid mee te denken over een kaderstellend plan om de circulaire economie te realiseren.

Fractie Durlacher:
- kan niet meegaan in het stellen van een kader;
- wil uitkijken met het roepen van getallen en jaartallen, ook omdat een analyse over waar de gemeente staat ontbreekt;

- wil wel om de tafel gaan om te kijken hoe ver men is, maar nog geen kaders stellen;

Debat
De **ChristenUnie**:
- snapt geen harde kaders te willen opleggen, maar wil wel op een bovenliggend kader sturen; de **VVD** snapt dat, maar vindt het onderwerp daarvoor te klein en voelt die behoefte zelf niet;
    - **D66** vraagt of men daarop dan niet meer data gedreven moet handelen, in plaats van inzicht te hebben om het goed te doen; de **VVD** wil geen harde kaders stellen, heeft doe behoefte niet en vindt dat er grotere uitdagingen zijn.

D66:
- suggereert de term ‘kader’ anders te noemen, bijvoorbeeld ‘inzicht’ of ‘dashboard’, zodat er een meetlat kan komen, zonder dat daar een norm aan vastzit; de **ChristenUnie** bedacht het woord vanwege de kaderstellende rol van de raad; zij wil geen technisch verhaal, omdat de raad een lekenbestuur is; eerst moet helder zijn wat het precies is en wat relevant voor Hilversum is.

Advisering aan de raad
De **voorzitter** vraagt:
- in hoeverre de raad behoefte heeft aan een helder kader met duidelijke doelen en uitgangspunten voor het streven naar een circulaire economie.
- welke fracties willen meewerken aan een motie of raadsvoorstel om te komen tot een kaderstellend plan/strategie voor de ontwikkeling van een circulaire economie in Hilversum.

De **VVD** heeft geen behoefte aan kaders.

De **ChristenUnie** gaat werken aan een wenkend perspectief en heeft gehoord welke partijen daarin willen meewerken.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.40 uur.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 14 mei 2025.

de griffier,	de voorzitter,
drs. G.C.I. Kager CMC	dr.ir. G.M. van den Top.